

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE

OBRAČUNAVANJE DOHODNINE

KRISTINA KORELC

IZJAVA

Študentka Kristina Korelc izjavljam, da sem avtorica zaključne strokovne naloge, ki sem jo napisala pod mentorstvom dr. Hočevar Marka in dovolim njeno objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne .....

Podpis:.....

KAZALO

UVOD	1
1 ZAKONSKI OKVIR	2
1.1 Splošne določbe.....	2
1.2 Zavezanec za dohodnino in obseg davčne obveznosti.....	2
1.3 Predmet obdavčitve.....	2
1.3.1 Dohodek iz zaposlitve.....	3
1.3.2 Dohodek iz dejavnosti.....	3
1.3.3 Dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti.....	3
1.3.4 Dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice.....	4
1.3.5 Dohodek iz kapitala.....	4
1.4. Letna davčna osnova in davčne olajšave.....	5
1.4.1 Letna davčna osnova.....	5
1.4.2 Davčne olajšave.....	5
1.4.2.1 Splošna olajšava.....	5
1.4.2.2 Osebna olajšava.....	6
1.4.2.3 Posebna osebna olajšava.....	6
1.4.2.4 Posebna olajšava.....	6
1.5 Stopnje dohodnine od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo.....	7
1.6 Obveznost plačevanja dohodnine od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo ..	8
1.7. Akontacije dohodnine od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo – osnove in stopnje.....	8
1.8 Stopnja dohodnine in obveznost plačevanja dohodnine od dohodka iz kapitala.....	8
2 DOHODNINA V JAVNOFINANČNEM PRORAČUNU	9
2.1 Delež dohodnine v javnofinančnem proračunu.....	10
2.2 Predlog nove dohodninske lestvice.....	11
3 OBRAČUNAVANJE DOHODNINE OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE S PRAKTIČNIMI PRIMERI	13
3.1 Boniteta in olajšava za vzdrževane člane.....	13
3.1.1 Izračun dohodnine z upoštevanjem dodatne olajšave za vzdrževane člane in bonitete.....	13
3.1.1.1 Predpostavke.....	13
3.1.1.2 Izračun dohodnine.....	14
3.2 Povprečna stopnja obdavčitve.....	15
3.2.1 Predpostavke za izračun povprečne stopnje obdavčitve.....	15
3.2.1.1 Sorazmerni delež regresa in izračun dohodnine pri izplačilu regresa.....	15
3.3 Obdavčitev direktorja.....	18
3.3.1 Obdavčitev direktorja, ki ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi in pogodbo o poslovođenju.....	18

3.3.1.1 Obdavčitev direktorja, ki je v delovnem razmerju	19
3.3.1.2 Obdavčitev direktorja na podlagi poslovodne pogodbe	19
3.3.1.3 Letna obdavčitev direktorjevih dohodkov	20
SKLEP	22
LITERATURA IN VIRI	23

KAZALO TABEL

Tabela 1: Povečana letna in mesečna splošna olajšava za leto 2009	6
Tabela 2: Primerjava posebnih olajšav med letom 2008 in letom 2009	7
Tabela 3: Stopnje dohodnine za davčno leto 2009	7
Tabela 4: Dohodninska lestvica po novem	12
Tabela 5: Izračun bonitete po posameznih letih (v EUR)	14
Tabela 6: Stopnje dohodnine za neto mesečne davčne osnove 2009	15

KAZALO SLIK

Slika 1: Prihodki konsolidirane globalne bilance javnega financiranja	10
Slika 2: Prihodek od dohodnine v javnih financah za mesec avgust v letih 2007, 2008, 2009	11

UVOD

Dohodnina je davek s katerim se sreča skoraj vsak zavezanec. Že ob dodelitvi davčne številke postanemo del davčnega sistema, ki ga nadzoruje naša država. Kateri dohodki so predmet obdavčitve in kateri ne, nam opredeljuje večkrat spremenjen Zakon o dohodnini (Zdoh-2). Država ima vedno večje apetite po polnjenju državnega mošnjička, zato je razlika med bruto plačo in izplačilom, ki ga dejansko dobi zavezanec vedno večja. Neugodne gospodarske razmere v letu 2009, recesija, vse večja brezposelnost vse to nima pozitivnega učinka na državni proračun, zato država na vse možne načine išče nove obdavčitve, ki bi zmanjšale državni primanjkljaj. Med predlogi je tudi nova dohodninska lestvica, ki pa glede na sedanje predloge nima pravega učinka.

Zakon o dohodnini posega na vse vrste dohodkov, ki jih prejemaajo zavezanci. Dohodnino je potrebno plačati tako od dohodka iz zaposlitve, od dohodka iz dejavnosti, osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti kot tudi od dohodka iz kapitala in najemnin. Skratka država je skozi daljše časovno obdobje, vse od leta 1990, ko se je prvič pojavil Zakon o dohodnini, do leta 2009 spreminjala in prilagajala zakonodajo v smeri, da je posegla na vsa področja obdavčljivih dohodkov.

V prvem sklopu moje naloge sem se usmerila na slovensko zakonodajo, ki ureja obdavčitev dohodkov fizičnih oseb. Obdavčitev je razdeljena glede na vrsto dohodkov, pri vsaki vrsti pa sem izpostavila bistvene elemente in posebnosti. Najprej je potrebno poznati zakonodajo, da je potem lažje razumeti zakaj in koliko je obdavčen dohodek, ki ga na primer prejmemo na podlagi pogodbe o zaposlitvi, ki je pogodba delovnega prava in koliko na podlagi poslovodne pogodbe, ki je pogodba civilnega prava.

Za primerjavo koliko predstavlja dohodnina v slovensko javno finančnem proračunu sem v drugem sklopu prikazala z grafi, iz katerih je razvidno, da se dohodnina uvršča na tretje mesto.

Najpomembnejši del moje naloge pa so praktični primeri, ki so ponazorjeni in obrazloženi v tretjem sklopu. Skozi različne izračune dohodkov in ob upoštevanju različnih olajšav in stopenj dohodninske lestvice za leto 2009 sem se usmerila predvsem na dohodke iz zaposlitve.

Tema obračunavanje dohodnine ni le zgolj teoretično opredeljevanje in zakonsko predpisovanje členov, ampak je tema praktičnega značaja, saj se še tako neuk zavezanec vsako leto sreča z njo.

1 ZAKONSKI OKVIR

1.1 Splošne določbe

Zakon o dohodnini (Zdoh-2) ureja sistem in uvaja obveznost plačevanja dohodnine, ki je prihodek državnega proračuna. Dohodnina, davek od dohodkov fizičnih oseb, se ugotavlja po določbah zakona in velja na dan 1. januarja leta, za katero se dohodnina odmerja.

1.2 Zavezanec za dohodnino in obseg davčne obveznosti

Zavezanec za dohodnino je fizična oseba. Zakon loči fizične osebe v dve skupini na rezidente in nerezidente. Rezident je oseba, ki izpolnjuje pogoje 6. člena Zdoh-2 in je zavezan za plačilo dohodnine od vseh dohodkov, ki imajo vir v Republiki Sloveniji in tudi od vseh dohodkov, ki imajo vir izven Slovenije. Kot nerezident pa se šteje fizična oseba z izpolnjenimi pogoji po 7. členu Zdoh-2. Nerezident je zavezan za plačilo dohodnine od vseh dohodkov, ki imajo vir v Sloveniji.

1.3 Predmet obdavčitve

V obdavčitev so vključeni vsi dohodki fizične osebe, med katere štejemo dohodke in dobičke, ki so doseženi v davčnem letu ta pa je enako koledarskemu letu. Če je dohodek prejet v naravi, se vrednost določi na podlagi primerljive tržne cene. Ravno tako Zakon o dohodnini posebej poudarja izplačilo dohodkov med povezanimi osebami, ki morajo za ugotovitev višine dohodkov uporabljati primerljive tržne cene. Pri določanju tržne cene se naj uporabljajo metode primerljive tržne cene, ki jih ureja davek od dohodka pravnih oseb.

Med obdavčljive dohodke štejemo:

- a) dohodek iz zaposlitve
- b) dohodek iz dejavnosti
- c) dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti
- d) dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice
- e) dohodki iz kapitala
- f) drugi dohodki.

Dohodnine se na plača od dohodkov, ki so določeni kot oprostitve plačila dohodnine od 20. do 34. člena ZDoh-2.

Poudarila bi oprostitve pri dohodkih iz zaposlitve in iz dejavnosti, saj se bom skozi nalogo osredotočila predvsem na obdavčitev dohodkov iz zaposlitve. Zdoh-2 ureja s 31. členom, da so dohodnine oproščeni prejemki za občasno delo invalidov, ki niso v delovnem razmerju in so vključeni v programe, ki jih urejajo socialno varstvo in zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov. Dohodnine se ne plača od prejemkov za delo pripornikov, obsojencev

in mladoletnikov, ki prestajajo kazen in istočasno opravljajo delo. Oprostitev veljajo tudi za prejemke, ki so pridobljeni na podlagi opravljanje občasne ali začasne nege ali pomoči invalidom, ki jih prejmejo fizične osebe od državnih ustanov, prejemki, ki so dobljeni pri oskrbi, za opravljene storitve na podlagi pogodbe sklenjene s strani centrom za socialno varnost in denarne nagrade za osvojeno medaljo na različnih prvenstvih.

1.3.1 Dohodek iz zaposlitve

Fizična oseba, ki je v odvisnem pogodbenem razmerju, bodisi v delovnem razmerju ali drugem pogodbenem razmerju določenem po 2. odstavku 3. točke 35. člena Zdoh-2 prejema dohodek iz zaposlitve. Dohodek iz zaposlitve vključuje vsako izplačilo in boniteto, ki sta povezana z zaposlitvijo.

Med najpomembnejše dohodke iz delovnega razmerja štejemo plačo, nadomestilo plače in vsako drugo plačilo za opravljeno delo, ki vključuje tudi provizije, regres, jubilejne nagrade, odpravnino, povračilo stroškov v zvezi z delom in boniteto.

Fizična oseba, ki opravi delo ali storitev in zato dobi posamezen dohodek se le-ta smatra za dohodek iz drugega pogodbenega razmerja.

V zadnjem času se vse več zaposlenih odloča, da jim podjetje obračunava boniteto, s katero so upravičeni do določenih ugodnosti v obliki proizvoda, storitve ali druge ugodnosti v naravi, ki jo delojemalcu ali njegovemu članu zagotovi delodajalec ali druga oseba v zvezi z zaposlitvijo. Boniteta vključuje zlasti uporabo osebnega vozila za privatne namene, nastanitev, brezobrestno posojilo, popust pri prodaji blaga in storitev, izobraževanje delojemalca ali njegovega družinskega člana.

1.3.2 Dohodek iz dejavnosti

Dohodek, dosežen z neodvisnim in samostojnim opravljanjem dejavnosti, se šteje kot dohodek iz dejavnosti. Davčno osnovo dobimo z razliko med prihodki in odhodki, doseženim v zvezi z opravljanjem dejavnosti, ki jo imenujemo dobiček. Pomembno je, da fizična oseba, ki opravlja dejavnost loči sredstva za podjetje in sredstva za gospodinjstvo ter pretok med njima. Pri izračunu davčne osnove lahko fizična oseba uveljavlja različne olajšave kot na primer olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj, olajšava za zaposlovanje, olajšava za zavezanca invalida, olajšava za donacije in druge olajšave.

1.3.3 Dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti

Dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti je poseben dohodek, ki ga Zakon o dohodnini opredeljuje v poglavju zase. Sem se štejejo vsi dohodki, ki so povezani z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo na kmečkem gospodinjstvu, kot so potencialni tržni dohodki od pridelave na zemljiščih oz. v panjih in dohodki, ki so plačila iz naslova ukrepov kmetijske politike ter druga plačila iz naslova naravnih pomoči. Davčna

osnova od dohodkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti je za pridelavo na zemljiščih katastrski dohodek.

1.3.4 Dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice

Dohodek iz oddajanja premoženja v najem

Med pomembnimi dohodki, ki so predmet obdavčitve je tudi dohodek iz oddajanja premoženja v najem. Pri tem se šteje dohodek, ki je dosežen z oddajanjem nepremičnin in premičnin v najem, ki vključujejo zlasti:

- a) obveznosti in storitve, za katere se je zavezal ali jih je opravil najemnik
- b) premije, nadomestila, odškodnine in podobne dohodke.

Dohodnine so oproščeni dohodki iz oddajanja premičnin v najem, materialnih vlaganj najemnika, dohodka preživljanca po pogodbi o dosmrtnem preživljanju in dohodek za odstop prostora za državne potrebe.

Pri izračunu davčne osnove se upošteva 40% normiranih stroškov. To pomeni, da od dohodka odštejemo normirane stroške in dobimo davčno osnovo.

Dohodek iz prenosa premoženjske pravice

Kot dohodek iz prenosa premoženjske pravice se obdavči vsak dohodek, prejet kot nadomestilo za prenos premoženjske pravice, zlasti nadomestilo za uporabo, izkoriščanje ali odstop pravice do uporabe oziroma pravice do izkoriščanja premoženjske pravice.

Davčno osnovo dobimo, če dohodek doseženega iz prenosa premoženjskih pravic zmanjšamo za 10% priznanih normiranih stroškov.

1.3.5 Dohodek iz kapitala

Med dohodke iz kapitala vključujemo:

- a) obresti,
- b) dividende in
- c) dobiček iz kapitala.

Obresti so širši pojem in mednje štejemo med drugimi obresti od posojil, obresti od dolžniških vrednostnih papirjev, obresti od denarnih depozitov pri bankah in hranilnicah, dohodek iz oddajanja v finančni najem. Davčna osnova pri obrestih so dosežene obresti.

Dividende in drugi dohodki, doseženi na podlagi lastniškega deleža predstavljajo davčno

osnovo za dohodek pridobljen na podlagi dividende.

Dobiček iz kapitala je dobiček, dosežen z odsvojitvijo kapitala. Med kapital se štejejo nepremičnina, vrednostni papirji in deleži v gospodarskih družbah ter investicijski kuponi. Davčna osnova pri dobičku iz kapitala je razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo kapitala ob pridobitvi.

1.4. Letna davčna osnova in davčne olajšave

V tem poglavju bom predstavila zakonsko podlago letne davčne osnove; kateri dohodki se upoštevajo v davčni osnovi in so potem tudi predmet obdavčitve pri napovedi dohodnine. Poudarila bom davčne olajšave in spremembe olajšav v letu 2009. Predmet tega poglavja pa bo tudi odmera dohodnine in njeni načini.

1.4.1 Letna davčna osnova

Letno davčno osnovo izračunamo preprosto:

$$\begin{aligned} & \text{VSI OBDAVČLJIVI DOHODKI} \\ & \text{(vključno s povečanji in zmanjšanji)} \\ & - \text{ PRISPEVKI ZA OBVEZNO SOCIALNO VARNOST } \\ & = \text{ **DAVČNA OSNOVA** } \end{aligned}$$

Če bolj podrobno opredelim zgornji izračun, predstavljajo obdavčljive dohodke, dohodki rezidenta ali nerezidenta, pridobljene v davčnem letu, ki so seštevek vseh obdavčljivih dohodkov torej davčne osnove od dohodka iz zaposlitve, dohodka iz dejavnosti, dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, dohodka iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice in drugih dohodkov, ki vključujejo povečanje in zmanjšanje, z določili pri posamezni vrsti dohodka. Pri nerezidentu se upoštevajo le dohodki, ki imajo vir v Slovenji.

1.4.2 Davčne olajšave

Pomembno vlogo pri izračunu dohodninske osnove imajo tudi olajšave. V Sloveniji poznamo:

1.4.2.1 Splošna olajšava

Rezidentu se je do 31.12.2008 priznalo zmanjšanje davčne osnove v višini 2.959,60 EUR letno, pod pogojem, da drug rezident za njega ni uveljavljal posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana. Splošna olajšava za leto 2009 znaša 3.051,35 EUR in tej olajšavi sta dodani še dodatni olajšavi za rezidente, ki imajo nižje dohodke. Za lažjo predstavo ju bom prikazala v *tabeli 1*:

Tabela 1: Povečana letna in mesečna splošna olajšava za leto 2009

Skupni dohodek v EUR		Letna olajšava	Dodatna letna olajšava	Dodatna mesečna olajšava
Nad	Do			
	8.557,30	5.113,35	2.062,00	171,83
8.557,30	9.897,60	4.082,35	1031,00	85,92
9.897,60		3.051,35		

Vir: Dohodninska lestvica za leto 2009, 2009.

1.4.2.2 Osebna olajšava

Osebno olajšavo lahko upoštevajo pri svoji davčni osnovi osebe, ki izpolnjujejo posebne pogoje in tudi le-te so bile v letu 2009 spremenjene. Tako se invalidu s 100% telesno okvaro prizna osebna olajšava v znesku 16.314,90 EUR letno, v letu 2008 se je priznalo 15.824,35 EUR. Osebi po dopolnjenem 65. letu starosti se je olajšava v letu 2009 zvišala za 39,48 EUR letno glede na leto 2008, to pomeni da se je znesek spremenil iz 1.273,69 EUR na 1.313,17 EUR letno. Naj omenim, da se rezidentu, ki prejema nadomestila iz obveznega invalidskega zavarovanja kot delovni invalid prizna zmanjšanje dohodnine v višini 13,5% odmerjenega nadomestila.

1.4.2.3 Posebna osebna olajšava

Posebna osebna olajšava se upošteva pri izračunu dohodnine za rezidente, ki opravljajo samostojen specializiran poklic na področju kulturne dejavnosti ali samostojno opravlja novinarski poklic. Za te rezidente se prizna zmanjšanje davčne osnove od dohodka iz dejavnosti v višini 15% prihodkov letno. Ravno tako imajo pravico do te olajšave rezidentje, ki imajo status študenta ali dijaka. Posebna osebna olajšava za študenta ali dijaka za leto 2009 znaša 3.051,35 EUR.

1.4.2.4 Posebna olajšava

Posebna olajšava pripada rezidentu, ki vzdržuje družinske člane in/ali ima otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo. V *tabeli 2* je predstavljena olajšava za vzdrževane člane za leto 2008 in leto 2009.

Tabela 2: Primerjava posebnih olajšav med letom 2008 in letom 2009

Letna olajšava (v EUR)	Leto 2008	Leto 2009
- za prvega otroka	2.183,76	2.251,46
- za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo	7.912,70	8.157,99
za vsakega nadaljnjega otroka se olajšava poveča		
- drugega otroka	2.374,02	2.447,62
- tretjega otroka	3.959,52	4.082,27
- četrtega otroka	5.545,02	5.716,92
- petega otroka	7.130,52	7.351,57
- za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana	2.183,76	2.251,46
- olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	2.526,23	2.604,54

Vir: Pravilnik o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2009.

1.5 Stopnje dohodnine od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo

Dohodninska lestvica ima tri razrede in na podlagi Pravilnika o določitvi olajšava in lestvice za odmero dohodnine za leto 2009 so se zneski neto letnih davčnih osnov iz prvega odstavka 122. člena Zdoh-2 uskladili in znašajo kot je prikazano v tabeli 4.

Tabela 3: Stopnje dohodnine za davčno leto 2009

Neto letna davčna osnova v EUR	Znaša dohodnina v EUR
do 7.410,42	16%
od 7.410,42 do 14.820,83	1.185,67 + 27% nad 7.410,42
nad 14.820,83	3.186,48 + 41% nad 14.820,83

Vir: Pravilnik o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2009.

1.6 Obveznost plačevanja dohodnine od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo

Odmera in poračun dohodnine se za posamezno davčno leto opravita na podlagi napovedi, ki jo vloži zavezanec. Zavezanec, ki že med letom plačuje akontacije dohodnine pri izplačilu plač, obresti in drugih obdavčljivih dohodkov se mu akontacije upoštevajo pri letnem poračunu. DURS želi vsako leto bolj poenostaviti dostavo podatkov za odmero dohodnine in je tako uvedel pred izpolnjeno napoved dohodnino že za leto 2007 in ta sistem nadgrajuje tudi preko e-davkov. Zavezanec preveri pred izpolnjeno dohodninsko napoved in jo v primeru, da se s podatki na njej strinja, vrne Davčni upravi ali pa napiše ugovor zoper odločbo.

1.7. Akontacije dohodnine od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo – osnove in stopnje

Pri dohodku iz zaposlitve se akontacija dohodnine plača pri mesečnem izplačilu plače. Mesečno davčno osnovo se izračuna na podlagi upoštevanja 1/12 vseh olajšav, ki jih ima pravico upoštevati posamezen zavezanec. Tudi dohodninska lestvica je preračunana na mesečne razrede tako je posamezen mesečni dohodek iz zaposlitve obdavčen z 16%, 27% ali 41%.

Akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti se plačuje mesečno, trimesečno ali letno in je določena glede na davčno obveznost iz preteklega leta. Če poenostavim, to pomeni, da se zneski vnaprej plačanih akontacij izračunajo na podlagi obveznosti za plačilo dohodnine iz dejavnosti za prejšnje leto in se delijo na mesečno raven. Če je znesek obveznosti večji od 400 EUR se plača mesečno akontacijo, v nasprotnem primeru pa trimesečno. Pri izračunu dohodnine se upošteva tri stopenjska lestvica obdavčitve.

Pri dohodku iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti se upoštevajo tri stopenjske obdavčitve. Za dohodek, ki je enak ali večji od 10% povprečne plače v Sloveniji za preteklo leto je stopnja obdavčitve davčne osnove s 10%, če je dohodek nižji od 10% povprečne plače v Sloveniji za preteklo leto se dohodnina na obračunava, za nerezidente pa velja enota stopnja 16%.

Davčna osnova od dohodka, ki je dosežen na podlagi oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjskih pravic je obdavčena s 25% stopnjo. Enaka davčna stopnja pa velja tudi za akontacijo dohodnine od drugih dohodkov.

1.8 Stopnja dohodnine in obveznost plačevanja dohodnine od dohodka iz kapitala

Pri izračunu dohodnine od dohodka iz kapitala se upošteva davčna osnova, ki se izračuna in plača po stopnji 20% in se šteje kot dokončen davek. Stopnja obdavčitve davčne osnove se vsakih dopolnjenih 5 let zniža za 5 odstotnih točk. To pomeni, če imamo v imetništvu kapital

več kot 20 let se stopnja izniči in smo oproščeni plačila dohodnine.

Dohodnina od obresti, ki jih rezident doseže na denarne depozite se izračunava in plača na letni ravni. Do oprostitve dohodnine od obresti smo upravičeni, če v davčnem letu seštevek vseh davčnih osnov od obresti ne presega 1000 EUR.

2 DOHODNINA V JAVNOFINANČNEM PRORAČUNU

Javne finance zajemajo celotno strukturo instrumentov in odnosov, ki urejajo javno financiranje iz **proračunskih sredstev**. Javnofinančni tokovi zajemajo **štiri blagajne** javnih financ:

Te štiri blagajne so;

- državni proračun,
- občinski proračuni,
- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike Slovenije in
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije.

Vse štiri blagajne skupaj potrošijo skoraj **polovico** ustvarjenega **bruto družbenega proizvoda**. Ta sredstva oblastveni organi zagotovijo s predpisovanjem davkov in drugih obveznih dajatev.

Državni in lokalni organi oblasti davščine, ki jih zajemajo, razporejajo med štiri blagajne javnih financ glede na obseg nalog in programov, ki so v njihovi pristojnosti. Najpomembnejši davčni prihodki državnega proračuna so: dohodnina, ddd, trošarine, carine in uvozne takse, davek od dobička pravnih oseb, davek od iger na srečo, ekološki davek, sodne in upravne takse. **Občinskim proračunom** pripadajo predvsem del dohodnine, davek od premoženja, davek na dediščine in darila, davek na promet nepremičnin, davek na dobitke od iger na srečo, del upravnih taks.

Zavod za pokojninsko zavarovanje RS se pretežno financira iz prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki jih zagotavljajo zavarovanci in njihovi delodajalci s prispevki. Predvideni prihodki za zagotavljanje pokojnin so tudi sredstva Kapitalske družbe RS in sredstva državnega proračuna. Zavoda pokojninsko in invalidsko zavarovanje opravlja tudi naloge za zavarovance prostovoljnega in dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki plačujejo premije za dodatno zavarovanje.

Zavod za zdravstveno zavarovanje RS se financira z dajatvami, ki jih delodajalci in delavci plačujejo v obliki prispevkov za zdravstveno zavarovanje. Poleg obveznih prispevkov se storitve zdravstvenega zavarovanja financirajo tudi s prispevki prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja zavarovancev. Celoten obseg zdravstvenih storitev je torej vezan na individualno skrb posameznika za zdravje. Dodatne zdravstvene storitve pa so na razpolago samo z

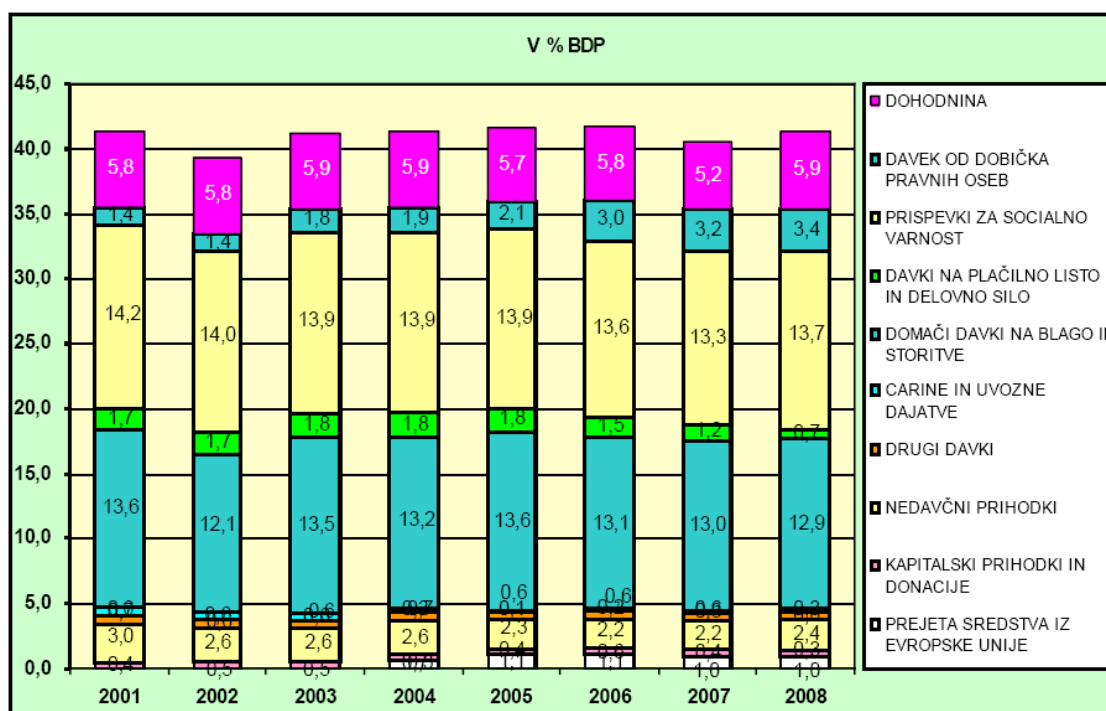
dodatnim zavarovanjem ali z neposrednim plačilom storitev izvajalcu zdravstvenega varstva (povzeto po Sistem javnih financ, 2009).

2.1 Delež dohodnine v javnofinančnem proračunu

Najpogostejši dohodki zavezancev, kar je pokazala tudi dohodninska statistika v letu 2007, so še vedno dohodki iz delovnega razmerja: plače, nadomestila plač in povračila stroškov. Dohodke iz te skupine je imelo 2007 tri četrtine zavezancev, natančneje 75,7 odstotka. Delež teh dohodkov v skupni davčni osnovi je znašal 74,3 odstotka. Med zavezanci je bilo 15 odstotkov upokojencev z 8,2 odstotka skupnih dohodkov. Med vsemi dohodki je bilo še 3,4 odstotka dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja, 4,2 odstotka iz dejavnosti, 0,5 dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti (120 tisoč zavezancev), 1,1 odstotka dohodkov iz premoženja in 0,3 odstotka drugih prihodkov. Z vsako dohodninsko spremembo bo torej zakonodajalec zajel največ zavezancev s plačo (Fidermuc., 2009).

Če pogledamo spodnjo *sliko 1* vidimo, da ima dohodnina v javno finančni bilanci skoraj 6 odstotni delež skozi celotno obdobje 2001 -2008 in se tako ponaša na tretjem mestu takoj za prispevki za socialno varnost in domačimi davki na blago in storitve.

Slika 1: Prihodki konsolidirane globalne bilance javnega financiranja

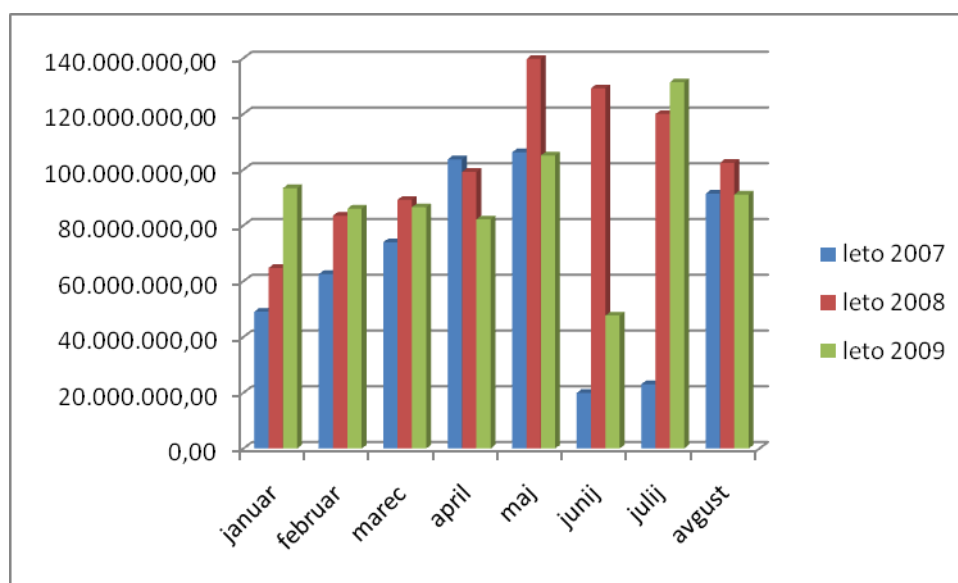

Vir: Bilance javnega financiranja, 2009.

Na *sliki 2* je prikazana primerjava dohodnine v dejanskih zneskih za obdobje januar – avgust leta 2007, 2008 in 2009. Iz *slike 2* je razvidno, da se največ dohodnine plača v maju. Razlog

za višji odstotek dohodnine je v izplačilu regresa. Zakonski rok za izplačilo regresa je 1.7. tekočega leta, večina podjetji pa izplačuje v mesecu maju. Opazimo lahko, da je bil znesek dohodnine za vse mesece januar – avgust 2008 višji v primerjavi z letom 2009, razen meseca julija. V juliju 2008 je bilo dejansko plačano 119.964.685 EUR dohodnine v istem obdobju 2009 pa za 8,6 odstotkov več. Glede na to, da smo v letu 2009 občutili močno recesijo, ne izplačevanje plač, odpuščanje je to malce presenetljivo. Predvidevamo lahko, da je razlog za to razliko verjetno v politiki spodbujanja zaposlovanja, samozaposlovanja in subvencij, ki jih je država močno spodbujala ravno v poletnih mesecih.

Slika 2: Prihodek od dohodnine v javnih financah za mesec avgust v letih 2007, 2008, 2009

Vir: Državni proračun 1992 -2009.

Davki na dohodek in dobiček so slovenskim javnim financom v letu 2008 zagotovili 3,448 milijarde evrov ali 29,7 odstotkov vseh davčnih prihodkov. V primerjavi z letom 2007 so bila vplačila v letu 2008 za 18 odstotkov višja, predvsem zaradi visokih akontacij dohodnine in davka od dohodka pravnih oseb (Fidermuc, 2009). Glede na to, da je dohodnina davek, ki bolj ali manj obremenjuje vsaj polovico prebivalcev je zelo pomembno kdaj se sprejema odločitve in zakonodaja o spremembah dohodnine. Politiki radi spreminjajo oz. največkrat obljublajo spremembe na tem področju ravno v času volitev, saj tako vplivajo na zelo širok krog ljudi. Zakon o dohodnini se je prvič uveljavil v letu 1990, nato pa je vlada uzakonila še 16 zakonov o dohodnini in o spremembah in dopolnitvah zakona o dohodnini. Najnovejši zakon o dohodnini t.i. Zakon o dohodnini (Zdoh-2) je bil objavljen v UR 117/2006 potem pa je sledilo še 8 sprememb.

2.2 Predlog nove dohodninske lestvice

Leto 2009 je leto izjemnih sprememb, predvsem pa leto recesije. Vlada si na vso moč

prizadeva, da bi čim manj obremenila prebivalstvo z najnižjimi prihodki in obremenila zavezanci z največjimi prihodki. Išče nove rešitve, predvsem pa novo dohodninsko lestvico.

Če pogledamo *tabela 4* vidimo, da bi nova dohodninska lestvica vsebovala ne le tri temveč pet stopenj obdavčitev.

Tabela 4: Dohodninska lestvica po novem

Davčna osnova (v EUR)	Davčna stopnja (v odstotkih)
Do 8.557	0
Od 8.557 do 15.000	27
Od 15.000 do 30.500	41
Od 30.500 do 37.000	45
Nad 37.000	50

Vir: Basle A. & Zalaznik J., Žurnal24, 2009.

Predlog o novih stopnjah, ki je bil predlagan s strani finančnega ministra Križaniča v državnem zboru ni bil podprt, ravno tako se z njegovim predlogom ne strinja večina davčnih svetovalcev. Davčni svetovalec Darko Končan opozarja, da so pragovi novih dveh dohodninskih razredov, ki sta dodana, postavljeni razmeroma nizko. Ravno tako meni, da bi se družbe, ki izplačujejo višje plače slej ko prej preselile v davčno prijaznejše države in si denar podjetja raje izplačevali preko dobička.

Reforma dohodnine bi posegla predvsem na tri področja:

1. **VIŠJA OLAJŠAVA**; predvideno je, da dohodki do 8.557 EUR bruto sploh ne bodo obdavčeni.
2. **VIŠJA DAVČNA STOPNJA** – uvedena bosta dva nova dohodninska razreda s stopnjama 45 in 50 odstotkov, v najvišji razred naj bi padel vsak, ki ima 2.200 EUR neto plače.
3. **STANOVANJSKA OLAJŠAVA** – vsak bo lahko svojo davčno osnovo znižal za največ 600 EUR, če odplačuje stanovanjsko posojilo

Kot navajata avtorja Basle A. in Zalaznik J., v članku Križaničeva davčna darila, bo dejanski prihranek za tiste, ki bodo v najvišjem davčnem razredu 300 EUR, za tiste, ki zaslužijo manj od 8.557 EUR letno pa nič, ker tako ne bodo plačali dohodnine. 600 EUR pomeni 50 EUR mesečno. Za tak mesečni obrok lahko za 30 let najamete 10.000 EUR posojila, kaže izračun s spletnih strani ene od bank.

Zgoraj navedene reforme torej za večino ne bodo prinesle nič boljše pogoje in manjšo

obdavčitev. Kot navajata avtorja članka Križaničeva davčna darila bodo po njihovih izračunih največji zmagovalci reforme tisti z neto plačami okoli tisoč evrov.

3 OBRAČUNAVANJE DOHODNINE OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE S PRAKTIČNIMI PRIMERI

3.1 Boniteta in olajšava za vzdrževane člane

Boniteta je vsaka ugodnost v obliki proizvoda, storitve ali druge ugodnosti v naravi, ki jo delavcu ali njegovemu družinskemu članu zagotovi delodajalec ali druga oseba v zvezi z zaposlitvijo. Boniteta je torej posebna korist, ugodnost oz. prednost. Upravičenci do bonitet so lahko različne fizične osebe; bodisi delavci, njihovi otroci ali drugi družinski člani, lahko so upravičenci tudi osebe, ki so s tistim, ki bonitete daje na kakšen drug način povezni.

Bonitete in stimulacije (Korpič – Horvat et al., 2005):

- a) uporaba osebnega vozila za privatne namene,
- b) nastanitev,
- c) posojilo brez obresti ali z obrestno mero, ki je nižja od tržne,
- d) popust pri prodaji blaga ali storitev,
- e) izobraževanje delojemalca ali njegovega družinskega člana,
- f) zavarovalne premije in podobna plačila
- g) darila, ki jih zagotovi delodajalec na podlagi ali zaradi zaposlitve nekdanjemu, sedanjemu ali bodočemu delojemalcu ali njegovemu družinskemu članu,
- h) pravica delojemalcev do nakupa delnic.

Vzdrževani družinski člani opredeljeni v Zdoh-2, se štejejo zakonec, ki ni zaposlen ter ne opravlja dejavnosti in nima lastnih dohodkov za preživljanje ali so ti manjši od višine posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana. Kot vzdrževanega člana šteje tudi otrok do 18. starosti in otrok do 26. leta starosti, če neprekinjeno ali s prekinitvijo do enega leta nadaljuje šolanje ter otrok, ki je starejši od 18. let in nima dovolj lastnih dohodkov za preživetje.

3.1.1 Izračun dohodnine z upoštevanjem dodatne olajšave za vzdrževane člane in bonitete

3.1.1.1 Predpostavke

Vistina d.o.o. ima zaposleno osebo, kateri je omogočila uporabo službenega vozila z nabavno vrednostjo 25.000 EUR. Zaposleni ima bruto plačo 1.500 EUR in uveljavlja olajšavo za dva vzdrževana člana, ki sta mlajša od 18. let. Zaposleni bo uporabljal vozilo tudi v privatne namene, delodajalec pa mu bo zagotovil tudi gorivo

Tabela 5: Izračun bonitete po posameznih letih (v EUR)

Leto	Nabavna vrednost	Zmanjšanje osnove	Zmanjšana nabavna vrednost	Davčna osnova (1,5% od NV/mes)	Povečanje zmanjšane nabavne vrednosti za gorivo	Znesek mesečne bonitete
1. leto	25.000	0%	25.000	375	25%	468,75
2. leto	25.000	15%	21.250	318,75	25%	398,44
3. leto	25.000	30%	17.500	262,50	25%	328,13
4. leto	25.000	45%	13.750	206,25	25%	257,81
5. leto	25.000	55%	11.250	168,75	25%	210,94
6. leto	25.000	65%	8.750	131,25	25%	164,06
7. leto	25.000	75%	6.250	93,75	25%	117,19
8. leto	25.000	85%	3.750	56,25	25%	70,31
9. leto	25.000	90%	2.500	37,5	25%	46,88
10. leto	25.000	90%	2.500	37,5	25%	46,88

3.1.1.2 Izračun dohodnine

V spodnjem primeru bom prikazala izračun in obdavčitev dohodka za prvo leto uporabe vozila. **Osnova za dohodnino:**

BRUTO PLAČA:	1.500 EUR
<u>BONITETA (1. leto):</u>	<u>468,75 EUR</u>
SKUPAJ BRUTO PLAČA:	1.968,75 EUR
- prispevki delojemalca (22,10%)	435,09 EUR
- splošna olajšava	254,28 EUR
olajšava za vzdrževane člane:	
- za prvega otroka	187,62 EUR
- za drugega otroka	203,97 EUR
OSNOVA I	887,79 EUR

Pri izračunu osnove za dohodnino sem upoštevala mesečno bruto plačo in prištela mesečni znesek bonitete, od katere je delojemalec dolžen plačati dohodnino in prispevke. Skupni bruto plači sem odštela prispevke iz plače, splošno olajšavo in olajšavi za dva vzdrževana člana in tako dobila *osnovo I*.

Tabela 6: Stopnje dohodnine za neto mesečne davčne osnove 2009

Neto mesečna davčna osnova v EUR	Znaša dohodnina v EUR
Do 617,54	16%
Od 617,54 do 1.235,07	98,81 + 27% nad 617,54
Nad 1.235,07	265,54 + 41% nad 1.235,07

Vir: Pravilnik o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2009.

Izračun dohodnine: $(617,54 * 16\%) + ((887,79 - 617,54) * 27\%) = 98,81 + 72,97 = 171,78$

Mesečno dohodnino, ki jo mora zaposleni plačati oz. se mu odtrga pri izplačilu plače sem izračunala na podlagi mesečne dohodninske lestvice za leto 2009. Kot je razvidno iz *tabele 6* je znesek *osnove 1* razvrščen v dva razreda. Tako je dohodnina obračunana z dvema stopnjama obdavčitve. Do zneska 617,54 s 16% stopnjo in nad tem zneskom s 27% stopnjo.

3.2 Povprečna stopnja obdavčitve

Povprečna stopnja obdavčitve se največkrat uporablja pri izplačilu regresa. Ker regres za letni dopust, ki se všteva v davčno osnovo, izplačujemo za več mesecev skupaj, izračunamo akontacijo dohodnine v skladu s petim odstavkom 127. člena Zdoh-2 od celotnega izplačila tega dohodka, po povprečni stopnji dohodnine od enomesečnega dohodka (Korpič – Horvat et al., 2007). Za ugotovitev povprečne stopnje dohodnine od enomesečnega dohodka, se prejeti dohodek, ki se nanaša na več mesecev, razdeli na toliko enakih delov, na kolikor mesecev se nanaša, vendar ne več kot 12 mesecev.

3.2.1 Predpostavke za izračun povprečne stopnje obdavčitve

Cvetka, se je v podjetju Vistina d.o.o., zaposlila s 1.5.2009. Pred tem je bila 2 leti zaposlena v podjetju Ferko d.o.o.. V podjetju Vistina d.o.o so v letu 2009 izplačali regres v bruto znesku 800 EUR, v Ferko d.o.o. pa minimalni regres, ki za leto 2009 znaša 686 EUR. Cvetka je imela pri prvem delodajalcu 725 EUR bruto, pri drugem pa ima 1.800 EUR. Cvetki pripada 23 dni letnega dopusta in uveljavlja posebno olajšavo za moža, ki ga ga je prijavila kot vzdrževanega člana.

3.2.1.1 Sorazmerni delež regresa in izračun dohodnine pri izplačilu regresa

Regres za letni dopust pripada po določbi prvega odstavka 131. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/2004 in 103/2007) vsakemu delavcu, ki ima pravico do letnega dopusta, in sicer najmanj v višini minimalne plače.

Delavec pridobi pravico do celotnega letnega dopusta, ko mu preteče čas nepretrganega delovnega razmerja, ki ne sme biti daljši od šestih mesecev.

V primeru, da ima delavec pravico do izrabe le sorazmernega dela letnega dopusta, ima pravico le do sorazmernega dela regresa.

Po določbi prvega odstavka 162. člena ZDR ima delavec pravico do izrabe sorazmernega dela letnega dopusta (1/12 letnega dopusta za vsak mesec dela v posameznem koledarskem letu):

- a) če v koledarskem letu, v katerem je sklenil delovno razmerje, ni pridobil pravice do celotnega letnega dopusta,
- b) če mu preneha delovno razmerje pred potekom roka, po katerem bi pridobil pravico do celotnega letnega dopusta,
- c) če mu delovno razmerje v tekočem koledarskem letu preneha pred 1. julijem.

Po določbi drugega odstavka 162. člena ZDR pa je delavcu, ki med koledarskim letom sklene pogodbo o zaposlitvi z drugim delodajalcem, vsak delodajalec dolžan zagotoviti izrabo sorazmernega dela dopusta glede na trajanje zaposlitve delavca pri posameznem delodajalcu v tekočem koledarskem letu, razen če se delavec in delodajalec ne dogovorita drugače.

Delavec, ki ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi s krajšim delovnim časom, ima po določbi četrtega odstavka 64. člena ZDR pravico do letnega dopusta v minimalnem trajanju štirih tednov, enako kot delavec, ki dela polni delovni čas, vendar pa ima pravico do regresa sorazmerno delovnemu času, za katerega je sklenil pogodbo o zaposlitvi. To pravilo pa na podlagi določbe petega odstavka 131. člena ne velja za delavce, ki delajo krajši delovni čas v skladu s 66. členom ZDR, torej v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predpisi o zdravstvenem zavarovanju ali predpisi o starševskem dopustu. Ti delavci so upravičeni do celotnega regresa za letni dopust.

Če upoštevamo zgoraj navedene zakonske določbe je v našem primeru ga. Cvetka upravičena do sorazmernega deleža regresa pri prvem in pri drugem delodajalcu.

Izračun regresa 1 pri prvem delodajalcu

Podatki za izračun:

BRUTO PLAČA: 725 EUR

LETNI REGRES: 686 EUR

LETNA OLAJŠAVA ZA VZDRŽEVANEGA ČLANA: 2.251,46 EUR

Izračun sorazmernega dela regresa: $686/12 * 4$ mesece = 228,67 EUR

Del regresa, ki pripada na en mesec: $686 \text{ EUR}/12 = 57,17 \text{ EUR}$

Osnova za dohodnino pri plači:

BRUTO PLAČA	725,00 EUR
- prispevki iz plače (22,10%)	160,23 EUR
- povečana splošna olajšava	340,20 EUR
- posebna olajšava za drugega družinskega člana	187,62 EUR
OSNOVA 1	36,95 EUR

Osnova za dohodnino pri regresu (ODR):

$$= \text{osnova 1} + \text{del regresa, ki pripada na en mesec}$$

$$= 36,95 \text{ EUR} + 57,17 \text{ EUR} = 94,12 \text{ EUR}$$

Izračun akontacije dohodnine za en mesec (ADR):

$$= 94,12 * 16\% = 15,06 \text{ EUR}$$

Izračun povprečne stopnje obdavčitve z dohodnino:

$$= \text{ADR/ODR} * 100$$

$$= 15,06/94,12 * 100 = 16\%$$

Akontacija dohodnine od regresa : $228,67 * 16\% = 36,59 \text{ EUR}$

Neto izplačilo regresa: $228,67 - 36,59 = 192,08 \text{ EUR}$

Izračun regresa 2 pri drugem delodajalcu

Podatki za izračun:

BRUTO PLAČA: 1.800 EUR

LETNI REGRES: 800 EUR

LETNA OLAJŠAVA ZA VZDRŽEVANEGA ČLANA: 2.251,46 EUR

Izračun sorazmernega dela regresa: $800/12 * 8 \text{ mesece} = 533,33 \text{ EUR}$

Del regresa, ki pripada na en mesec: $800 \text{ EUR}/12 = 66,67 \text{ EUR}$

Osnova za dohodnino pri plači:

BRUTO PLAČA	1.800,00 EUR
- prispevki iz plače (22,10%)	397,80 EUR
- splošna olajšava	254,28 EUR

- posebna olajšava za drugega družinskega člana	187,62 EUR
OSNOVA 1	960,30 EUR

Osnova za dohodnino pri regresu (ODR):

$$= \text{osnova 1} + \text{del regresa, ki pripada na en mesec}$$

$$= 960,30 \text{ EUR} + 66,67 \text{ EUR} = 1.026,97 \text{ EUR}$$

Izračun akontacije dohodnine za en mesec (ADR):

$$= (617,54 * 16\%) + ((1.026,97 - 617,54) * 27\%) = 98,81 + 110,55 = 209,36 \text{ EUR}$$

Izračun povprečne stopnje obdavčitve z dohodnino:

$$= \text{ADR/ODR} * 100$$

$$= 209,36 / 1.026,97 * 100 = 20,39 \%$$

Akontacija dohodnine od regresa: $533,33 * 20,39\% = 108,75 \text{ EUR}$

Neto izplačilo regresa: $533,33 - 108,75 = 424,58 \text{ EUR}$

Pri izračunu povprečne stopnje dohodnine smo za osnovo vzeli osnovo za dohodnino, ki jo izračunamo pri plači in del regresa, ki pripada na en mesec. Če primerjamo prvi in drugi izračun se povprečna stopnja obdavčitve pri prvem izračunu ne spremeni, saj so zneski oziroma je osnova za izračun dohodnine tako majhna, da je znesek obdavčen le z najnižjo davčno stopnjo. Pri drugem izračunu pa naša davčna osnova zajema dve stopnji obdavčitve in imamo v tem primeru dejansko povprečje med stopnjama 16% in 27%. Kot prikazuje izračun *regresa 2* znaša povprečna stopnja obdavčitve glede na dohodke, ki jih prejema Cvetka, 20,39%. Iz tega je razvidno, da je imela Cvetka pri izračunu *regresa 1* in *regresa 2* različni povprečni stopnji obdavčitve.

3.3 Obdavčitev direktorja

3.3.1 Obdavčitev direktorja, ki ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi in pogodbo o poslovanju

Izraz *direktor* se v slovenski statusni zakonodaji uporablja za osebe, ki v družbi dejansko opravljajo poslovodsko in zastopniško funkcijo – bodisi da so člani poslovodne in zastopniškega organa (član uprave, poslovodja) ali jih je ta organ imenoval (izvršilni direktor), ne zajema pa niti članov upravnega odbora niti nadzornega sveta (Korpič-Horvat, 2009).

Za direktorja, poslovodno osebo, ki je v delovnem razmerju veljajo vse določbe delovno

pravne zakonodaje, razen tistih, ki so zanj posebej urejena. Direktor, ki je v delovnem razmerju v enem podjetju, v drugem podjetju pa ravno tako opravlja funkcijo direktorja bo z drugim podjetjem sklenil pogodbo o opravljanju funkcije kot pogodba civilnega prava. V tej pogodbi se določijo pravice in obveznosti opravljanja funkcije direktorja. Če pogledamo z vidika Zakona o dohodnini imamo dve različni pogodbi in s tem tudi dve različni obdavčitvi.

3.3.1.1 Obdavčitev direktorja, ki je v delovnem razmerju

Vistina d.o.o. zaposluje direktorico Marjetko. Njena mesečna bruto plača znaša 3.100,00 EUR. Marjetka uveljavlja olajšavo za 2 otroka. Kot direktorica podjetja uporablja službeno vozilo, zato se ji mesečno obračunava boniteta v znesku 350 EUR.

Izračun osnove za dohodnino:

BRUTO PLAČA:	3.100,00 EUR
+ boniteta:	350,00 EUR
<hr/>	
SKUPAJ:	3.450,00 EUR
Prispevki od bruto plače (22,1%):	762,45 EUR
Splošna olajšava:	254,28 EUR
Olajšava za dva otroka:	391,59 EUR
<hr/>	
Osnova za obdavčitev	2.041,68 EUR

Izračun dohodnine¹:

$$(617,54 * 16\%) + ((1.235,07 - 617,54) * 27\%) + ((2.041,68 - 1.235,07) * 41\%) = 98,81 + 166,73 + 330,71 = 596,25 \text{ EUR}$$

Izračun neto plače direktorja:

$$\begin{aligned} \text{NETO PLAČA} &= \text{BRUTO} + \text{boniteta} - \text{prispevki od plače} - \text{dohodnina} \\ &= 3.100,00 \text{ EUR} + 350,00 \text{ EUR} - 762,45 \text{ EUR} - 596,25 \text{ EUR} \\ &= 2.091,30 \text{ EUR} \end{aligned}$$

Ob upoštevanju bonitete in dodatnih olajšav za dva otroka je bilo Marjetki izplačano 2.091,30 EUR neto plače.

3.3.1.2 Obdavčitev direktorja na podlagi poslovodne pogodbe

Marjetica ima poleg direktorskega mesta v podjetju Vistina, d.o.o., tudi vodilno vlogo v družbi Srečko d.o.o.. Delo opravlja na podlagi poslovodne pogodbe, lastništva v družbi

¹uporabljena dohodninska lestvica za leto 2009

Srečko d.o.o. nima. Za svoje delo mesečno prejema 1.800 EUR bruto.

Glede na pojasnilo Dursa št. 4210-267/2007, z dne 4.9.2007, se obdavči prejemke, ki jih fizična oseba prejme na podlagi sklenjene pogodbe o poslovođenju v primeru, ko pogodbo o poslovođenju s podjetjem sklepa fizična oseba, ki ni lastnik podjetja in pri podjetju ni v delovnem razmerju (fizična oseba je v delovnem razmerju pri drugem podjetju); po tej pogodbi fizični osebi pripada mesečni prejemek, povračilo stroškov prevoza, prenočišča in prehrane na službenih poteh.

Prejemki fizične osebe se na podlagi pogodbe o poslovođenju obdavčijo kot dohodek iz zaposlitve na podlagi šestega odstavka 35. člena Zakona o dohodnini – ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 117/06). Skladno s 1. točko drugega odstavka 37. člena ZDoh-2 se tovrstni dohodki štejejo za dohodek iz delovnega razmerja, od katerega se akontacija dohodnine izračuna, odtegne in plača po stopnji 25 %, če se izplačevalec dohodka ne šteje za glavnega delodajalca v smislu ZDoh-2. Od navedenih prejemkov se plačuje tudi 6 % prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Podati za izračun:

Delo direktorja: 1.800,00 EUR

Dohodnina (25%): 450,00 EUR

NETO izplačilo: 1.350,00 EUR

Obračun prispevka za PIZ: $1.800,00 \text{ EUR} * 6\% = 108,00 \text{ EUR}$

Obremenitev izplačevalca dohodka: $1.800,00 \text{ EUR} + 108,00 \text{ EUR} = 1.908,00 \text{ EUR}$

Ob izplačilu dohodka Marjetici ima podjetje Vistina d.o.o. strošek v višini 1908,00 EUR. Od dohodka, ki je izplačan Marjetici je potrebno obračunati in plačati tudi prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v šest odstotnem deležu na bruto znesek.

3.3.1.3 Letna obdavčitev direktorjevih dohodkov

V mesecu marcu leta 2010, bo Marjetica prejela informativni izračun dohodnine v katerem bodo vsi njeni dohodki. Predpostavili bomo, da je Marjetica v letu 2009 prejela le plačo in boniteto iz poglavja 3.3.1.1 in dohodek na podlagi poslovodne pogodbe iz poglavja 3.3.1.2. V nadaljevanju bomo z izračunom preverili ali bo morala Marjetica doplačati dohodnino ali ji bo DURS vrnil.

Izračun dohodkov na letni ravni:

Bruto plača: $3.100,00 \text{ EUR} * 12 \text{ mes.} = 37.200,00 \text{ EUR}$

Bonitete: $350,00 \text{ EUR} * 12 \text{ mes.} = 4.200,00 \text{ EUR}$

Dohodek na podlagi poslovodne pogodbe: 1.800,00 EUR *12 mes. = 21.600,00 EUR

SKUPAJ DOHODKI:	63.000,00 EUR
- prispevki od dohodka (22,1%): (762,45 EUR *12)	9.149,40 EUR
- splošna olajšava	3.051,35 EUR
- olajšave (2 otroka)	4.699,08 EUR

Osnova za obdavčitev: **46.100,17 EUR**

Izračun letne dohodnine: $(7.410,42 * 16\%) + ((14.820,83 - 7.410,42) * 27\%) + ((46.100,17 - 14.820,83) * 41\%) = 1.185,67 + 2.000,81 + 12.824,53 = \mathbf{16.011,01 \text{ EUR}}$

Akontacija plačana med letom 2009:

Obračunana pri plači: 596,25 EUR *12 mesecev = 7.155,00 EUR

Obračunana pri poslovodni pogodbi: 450 EUR *12 mesecev = 5.400,00 EUR

Skupaj plačana akontacija v letu 2009: 12.555,00 EUR

Doplačilo dohodnine za leto 2009: 16.011,01 EUR – 12.555,00 EUR = 3.456,01 EUR

Glede na zgornje izračune bo morala Marjetica za leto 2009 doplačati dohodnino v znesku 3.456,01 EUR. Kljub temu, da uveljavlja olajšavo za dva otroka je znesek doplačila kar visok. Razlog doplačila dohodnine je predvsem v dohodku, ki ga prejme na podlagi poslovodne pogodbe. Ta dohodek je namreč obdavčen s 25 odstotki. Glede na njene dohodke se uvrsti v vse tri stopnje dohodninske lestvice, kar pomeni da je razlika med 25 in 41 odstotkom 16 odstotnih točk hkrati pa znaša njena povprečna stopnja obdavčitve 28,51 odstotkov.

SKLEP

Obračunavanje dohodnine je obsežna tema, ki vedno pripelje k dejstvu, da je potrebno del svojega dohodka deliti z državo. Kolikšen del in na kakšen način pa nam opredeljuje Zakon o dohodnini (Zdoh-2).

Dohodnina predstavlja v javno finančnem proračunu skoraj 6 odstotni delež. Glede na odstotek se ne moremo čuditi, da država tako pogosto spreminja zakonodajo na tem področju.

Skozi nalogo sem s praktičnimi primeri ponazorila obdavčitev različnih dohodkov. Ugotovitev pa je ena, več kot imamo dohodkov več bomo plačali dohodnine.

Pri določanju osnove za obdavčitev so pomembne tudi olajšave, ki se skoraj vsako leto spremenijo. Iz primerov lahko vidimo, da se nam izplača uveljavljati otroke kot vzdrževane člane, vendar je pametno preračunati za koga je ugodnejše, če vzdrževani član prejema obdavčljive dohodke.

Dohodki na letni ravni so obdavčeni po proporcionalni lestvici in za enkrat vsebujejo le tri stopnje. Velikokrat se poraja vprašanje zakaj pa moramo doplačati dohodnino konec leta, če smo že med letom odvajali akontacijo? Odgovor izhaja iz poglavja o povprečni stopnji obdavčitve. Ravno dodatni dohodki kot so regres, 13. plača, božičnica in podobni prihodki, ki so obdavčeni po povprečni stopnji obdavčitve nas razvrstijo v višjo dohodninsko lestvico in s tem največkrat v doplačilo dohodnine.

Pri zadnjem primeru smo ugotovili, da že s sklenitvijo različnih pogodb opredelimo način obdavčitve dohodka. Zavedati se moramo, da so le redki dohodki, ki niso obdavčeni in še ti imajo določeno zgornjo mejo, ki so v primeru, da mejo presežemo, ravno tako za del presežka obdavčeni.

LITERATURA IN VIRI

1. Basle, A. & Zalaznik, J. (2009, 27. avgust). Križaničeva davčna darila. *Žurnal24*, str. 2 in 3.
2. Bilance javnega financiranja. Bilen javnih financ, XI (9), 7.
3. Dohodninska lestvica za leto 2009. Najdeno 10. oktobra 2009 na spletnem naslovu http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnine_za_leto_2009/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajsave_za_leto_2009/
4. Državni proračun 1992 -2009. Najdeno 10.10.2009 na spletnem naslovu <http://www.mf.gov.si/slov/tekgib/bilten/bilten.htm>
5. Fidermuc, K. (2009, september). Višja obdavčitev? Le težko!. *Delo FT*, str. 4 in 5.
6. Korpič – Horvat, et al. (2005, januar). *Obračun plač*. Ljubljana: Verlag Dashofer, založba, d.o.o.
7. Korpič – Horvat, et al. (2007, april). *Obračun plač*. Ljubljana: Verlag Dashofer, založba, d.o.o.
8. Korpič Horvat, et al. (2009). *Obračun plač in delovna razmerja v praksi*. Ljubljana: Verlag Dashofer, založba, d.o.o.
9. Pojasnilo DURS (2007, 4. september), št. 4210-267/2007, Pogodba o poslovanju in obdavčitev prejemkov na tej podlagi.
10. Pravilnik o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2009. Uradni list RS št. 119/2008.
11. SISTEM JAVNIH FINANC. Najdeno dne 10.10.2009 na spletnem naslovu <http://www.eracunovodstvo.org/blog/racunovodstvo/sistem-javnih-financ>
12. Zakon o delovnih razmerjih. Uradni list RS št. 42/2004 in 103/2007.
13. Zakon o dohodnini (Zdoh-2). Uradni list RS št. 117/2006